

Välkommen till vårens program!

25 januari

1918 – ett första steg mot demokrati för samer i Sverige

Medverkande:
Erika Omma Unnes,
projektledare för det
samiska jubileums-
året Staare 2018

2018 är det hundra år sedan det första samiska landsmötet på svensk sida av Saepmie hölls. Mötet i Östersund, Staare, var det första samlade steget mot en samisk riksorganisation, och var inspirerat av det som skett i Trondheim året innan. Förförarna Elsa Laula och Daniel Mortenson hade då samlat ett hundratal samer till det allra första samiska landsmötet. Mötet blev en kraftfull manifestation mot myndigheter och förtryck. Idag firas dagen som nationaldag för alla samer. Varför var landsmötet så viktigt? Vad diskuteras? Vad händer i Staare nu hundra år senare?

1 februari

Brev från Sanatoriet

”Lilla raring! Tänk att du äntligen ska komma hem till oss!” För hundra år sedan härjade både tuberkulos och spanska sjukan i länet och Sollidens sanatorium var relativt nybyggt. Centralt i föredraget blir en autentisk brevväxling mestadels mellan en mor och två döttrar som i olika omgångar var intagna på Solliden. I breven blir det jämtländska bondelivet ytterst levande och nära liksom oron för sjukdomar och det pågående kriget. Vardagsomsorger och humor går hand i hand.

Medverkande: Peter Lucas Erixon, författare
& Mats Göransson, Landsarkivet i Östersund

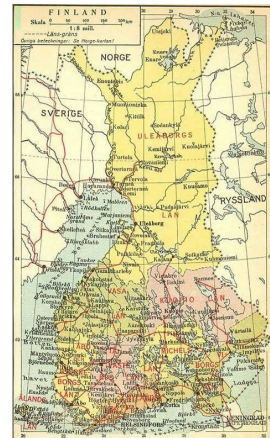

15 februari

Synd och skam i arkiven

”Men huvva! Prästfrun i Hammerdal har erbjudit dragon Östman att sova på gården då prästen är borta!” Ur arkivens gömmor dyker det ibland upp handlingar som både har syndigt och skamligt innehåll. Skandalen med prästfrun i Hammerdal år 1797 är en av flera berättelser som avhandlas i dagens programpunkt.

Medverkande: Jim Hedlund, Landsarkivet i Östersund

22 februari

Finland - de första 100 åren

Finland, som hört till Sverige under flera hundra år, kom efter finska krigets avslut 1809 att tillhöra Ryssland, om än med ett stort mått av självstyre. 1917 blev landet självständigt. De första åren präglades dock av krig. Kommunarkivarie Mikael Andersson berättar om händelseutvecklingen fram till idag.

Medverkande: Mikael Andersson, kommunarkivarie

1 mars

Stafrekungen utsatt för bedrägeri!

Grosshandlare Erik Olof Sundin i Stavre var i Stockholm känd som *Stafrekungen* genom sitt travstall, sina fastighetsaffärer och som bankdirektör i Uplandsbanken. I september 1917 förfalskades hans namn på fullmakter och växlar och någon lyckades ta ut en stor summa pengar på posten i Enköping. Polisen hittade snart en misstänkt, f. östersundsbon Jonas Sahlin, som 1889 dömts för mordbrand i sin egen fastighet. Den s.k. Enköpingsaffären blev en följetong i tidningarna. Mats Rolén som skrivit Sundins biografi berättar om ett märkligt förfalskningsärende med förgreningar bakåt i tid och rum – till Jämtland och Sundins eget nätverk.

Medverkande: Mats Rolén, författare

8 mars

Tre kvinnor - tre livsöden

Anna-Brita Kråik, Elisabet Rensberg och Sara Bexelius hade likartad uppväxt i renskötarfamiljer, men trots detta blev deras levnadsöden helt olika. Genom intervjuer, efterforskningar i arkiven och besök på deras boplatser träder en bild av kvinnorna fram. Två av dem föddes på 1870-talet och levde fram till mitten av 1900-talet medan den tredje levde hela sitt liv under 1900-talet.

Medverkande: Ewa Ljungdahl, Gaaltije

15 mars

”Pärmar och papper är det bästa jag vet, jag älskar mitt hålslag och min gem-magnet”

I år är det 400 år sedan Axel Oxenstierna grundlade Riksarkivet som är världens äldsta, ännu existerande riksarkiv. Samtidigt byggde han ut den svenska statsadministrationen till ett stort väloljat maskineri. I föredraget får vi inblickar i Riksarkivets och stadsadministrationens framväxt.

Medverkande: Maria Press, Landsarkivet i Östersund

22 mars

Drottningen af Åre

År 1895 öppnar fröken Kristina Hansson Åres allra första hotell, och efter det drar den turistiska utvecklingen i gång på allvar i trakten. Karin Härjegård, präst i Åre församling och författare, har skrivit romanen ”Drottningen af Åre” som handlar om Kristinas tid i Åre, om drivkraft och mod, om kamp och prövningar, om framgång och kärlek.

Medverkande: Karin Härjegård, författare

12 april

Hotell Drommen

De första turisterna som kom till Bydalen i slutet av 1800-talet besökte Per Pålsvallens fäbod. Drygt 30 år senare finns Drommens turistanläggning på platsen. Det här är berättelsen om Per Bertilssons betydande insatser och entreprenörskap, från bonde och hästhandlare till godsägare. Men även om hotellgästerna som kom i stora skaror till Bydalen, vilka var de och varför kom de?

Medverkande: Ewa Stenberg

19 april

Konst, karoliner och konstnärliga processer

Konstnären Gustav Cederström (1845-1933) kallas ibland "karolinernas skildrare". Ett av Cederströms mest magnifika verk är Karl XII:s likfärd, som finns i två versioner. Den mest omtalade finns i Nationalmuseums samlingar i Stockholm. Med utgångspunkt i denna monumentala historiemålning resoneras kring konst, karoliner, konstnärliga arbetsprocesser och eget skapande.

Medverkande: Christina Wistman, Jamtli

26 april

Att genom ordnad samarbete söka lemna de fattiga mera kraftig och fullständig hjälp...

I dag förlitar vi oss på kommunen och "samhället" när det gäller social omsorg, grundläggande trygghet och annat som tas för givet i ett välfärdsland. Men det var inte länge sedan föreningar i olika former var de som rent praktiskt stod för arbetet med att förbättra tillvaron för människorna runt om i Jämtland. Med exempel ur olika föreningsarkiv berättar vi mer om en tid när allt var möjligt bara man gick samman.

Medverkande: Eva Tegnhed & Mia Nilsson,
Föreningsarkivet i Jämtlands län

Vill du få nya upplevelser och intryck, roas för stunden eller lära för livet? Då är After Work något för dig! Vi möts varje torsdag kl. 13.00 för ca en timmes föredrag, visning, föreläsning etc. Fritt inträde. Ingen förhandsanmälan krävs.

Östersund: Biljetter till Rentzhogsalen delas ut i Jamtlis reception med start klockan 11:45. Insläpp sker klockan 12:45 och programmet startar klockan 13:00. De som eventuellt inte får plats kan följa föredraget genom direktsändning till Sjögrensalen på Arkivet.

Föreläsningarna direktsänds till:

Bräcke, Folkets Hus 0693-35 34 33, www.fhbracke.se

Funäsdalen, Fjällmuséet i Härjedalen 0684-164 25, www.fjallmuseet.se

Hammarstrand, Centrumhuset, 1696-105 22,
www.ragunda.se, www.ragundadalen.se

Hede, Församlingshemmet 0684-100 11

Krokom, Magneten 0640-161 50

Myrviken, Träffpunkten Krokvägen 8 D, 0643-106 55

Offerdal, Sockenstugan i Ede 0640-300 08, www.hembygd.se/offerdal

Rödön, Bygdegården, 070-583 76 27, 070-665 38 10

Strömsund, Folkets Hus 0670-162 62

Sveg, Biblioteket Medborgarhuset, 0680-161 22, www.bibliotekmitt.se/Sveg

Åre, Biblioteket St. Olavs väg 33, 0647-168 34

På samtliga platser finns det möjlighet att köpa fika!

Arkivet i Östersund, Arkivvägen 1, Östersund

Landsarkivet i Östersund, tfn 010-476 89 00, val 3,
hemsida: riksarkivet.se/ostersund

Föreningsarkivet i Jämtlands län, tfn 063-10 06 07,
hemsida: www.faj.se

Jamtli, Museiplan, Östersund
tfn 063-15 01 00, hemsida: www.jamtli.com

Läs mer om våra aktiviteter och evenemang på hemsidan: arkivetiostersund.se och Facebook: [arkivetiostersund](https://www.facebook.com/arkivetiostersund)

After work

Vårprogram 2018

Arrangör: Arkivet i Östersund i samarbete med Jamtli
Tid: Torsdagar klockan 13.00

Föreläsningarna äger rum på Jamtli i Rentzhogsalen och sänds via storbildsskärm till följande platser:

Bräcke, Folkets Hus

Hammarstrand, Centrumhuset

Krokom, Magneten

Offerdal, Sockenstugan i Ede

Strömsund, Folkets Hus

Åre, Biblioteket

Funäsdalen, Fjällmuséet

Hede, Församlingshemmet

Myrviken, Träffpunkten

Rödön, Bygdegården

Sveg, Biblioteket